

Egészségügyi Szakmai Kollégium

Védőnő Tagozat

Állásfoglalás

az ifjúsági védőnő szakmai alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatos
feladatairól

Készítette:
az Egészségügyi Szakmai Kollégium Védőnő Tagozat Tanácsa
2019.

Kerezi Györgyné Ifjúsági védőnő kérdését az Egészségügyi Szakmai Kollégium Védőnői Tanácsa 2019. április 10-én tárgyalta, az alábbi választ és további intézkedési javaslatot tette:

A véleményhez felhasznált jogszabályok

1. 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

Titoktartási kötelezettség

138. § (1) Az egészségügyi dolgozót, valamint az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személyt minden, a beteg egészségi állapotával kapcsolatos, valamint az egészségügyi szolgáltatás nyújtása során tudomására jutott adat és egyéb tény vonatkozásában, időbeli korlátozás nélkül titoktartási kötelezettség terhel, függetlenül attól, hogy az adatokat közvetlenül a betegtől, vizsgálata vagy gyógykezelése során, illetve közvetetten az egészségügyi dokumentációból vagy bármely más módon ismerte meg.

2. Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény

célja, hogy meghatározza az egészségi állapotra vonatkozó különleges személyes adatok és az azokhoz kapcsolódó személyes adatok kezelésének feltételeit és céljait. Személyes adatot csak törvényes cél eléréséhez szükséges esetekben és mértékben lehet kezelni. Az egészségügyi és személyazonosító adat kezelésének célja, hogy előmozdítsa az egészség megőrzését, javítását, fenntartását, elősegítse a betegellátó eredményes gyógykezelési tevékenységét, nyomon kövesse az érintett egészségi állapotát, érvényesüljenek a betegjogok, és a népegészségügyi, közegészségügyi és járványügyi érdekből szükségessé váló intézkedéseket meg lehessen tenni. Egészségügyi és személyazonosító adatot mindezekben túl – törvényben meghatározott esetekben – az alábbi célből lehet kezelni: egészségügyi szakember-képzés, orvosszakmai és epidemiológiai vizsgálat, elemzés, az egészségügyi ellátás tervezése, szervezése, költségek tervezése, statisztikai vizsgálat, tudományos kutatás.

Az egészségügyi ellátó hálózaton belül az egészségügyi és személyazonosító adat kezelésére – amennyiben e törvény másként nem rendelkezik – jogosult a betegellátó, az intézményvezető, az adatvédelmi felelős, valamint az ellátásszervező adatelemzéssel megbízott alkalmazottja. Az adatkezelő, továbbá az adatfeldolgozó köteles az orvosi titkot megtartani.

3. Az iskolai védőnői tevékenységet az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997 (IX.3.) NM rendelet szabályozza.

A vonatkozó részek:

3. § (2) Iskola-egészségügyi ellátás keretében védőnői feladatot főiskolai végzettséggel rendelkező védőnő láthat el. A nevelési-oktatási intézményben ellátandó védőnői feladatokat a 3. számú melléklet tartalmazza.

3. számú melléklet a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelethez

A nevelési-oktatási intézmény védőnője által önállóan ellátandó feladatok

5. Az orvosi vizsgálatok előkészítése.

11. Pályaválasztás segítése.

4. A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet szerint

Értelmező rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában:

A szakmai alkalmassági vizsgálat: a szakma elsajátításának megkezdését megelőző, illetőleg a képzés és az átképzés időszakában az alkalmasság véleményezése érdekében **végzett orvosi vizsgálat;**

Előzetes munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálata

5. § (1) Előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot kell végezni

...

(3) Előzetes szakmai alkalmassági vizsgálatot kell végezni

a) a szakképzési évfolyamra történő felvétel, átvétel, illetve továbbhaladás előtt minden olyan esetben, amikor az Országos Képzési Jegyzék szerint a szakképesítés megszerzése szakmai alkalmassági követelményekhez kötött;

...

A vizsgálatokat végző személyek, illetve szervezetek

11. §

(2) A szakmai alkalmasság előzetes vizsgálatát és véleményezését első fokon a szakképző intézménybe jelentkező tanulóknál **a fogadó intézmény iskolaorvosa**, ennek hiányában az intézmény vezetőjének kezdeményezésére a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv által kijelölt foglalkozás-egészségügyi szakellátó hely orvosa végzi. A hallgatónál a felsőoktatási intézmény kérésére, valamint az iskolarendszeren kívüli képzésben résztvevőnél - a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv által megadott szempontok szerint - szakmai alkalmassági vizsgálat végezhető.

(3) A szakképző és felsőoktatási intézmény tanulóinak, hallgatóinak időszakos szakmai és soron kívüli szakmai alkalmassági vizsgálatát és véleményezését első fokon

a) Budapesten és Pest megyében a munkahigiénés és foglalkozás-egészségügyi szerv által szakmai indokok alapján **kiválasztott szakképző intézményeknél az intézet orvosa, egyéb tekintetben a fogadó intézmény iskolaorvosa**,

Összegezve a fenti jogszabályokban foglaltakat:

1. előzetes szakmai alkalmassági vizsgálatot kell végezni a szakképzési évfolyamra történő felvétel, átvétel, illetve továbbhaladás előtt minden olyan esetben, amikor az Országos Képzési Jegyzék meghatározza;
2. a szakmai alkalmassági vizsgálat orvosi vizsgálat;
3. a vizsgálatot a fogadó intézmény iskolaorvosa végzi;
4. az iskola védőnői tevékenységet szabályozó rendelet szerint az orvosi vizsgálatot az iskola védőnője előkészíti;
5. az előkészítés tartalma:
 - a. szervezés,
 - b. hogy ki legyenek értesítve,
 - c. hogy mikor,
 - d. hol történik a vizsgálat,
 - e. mit kell magukkal hozniuk,
 - f. milyen nyomtatványokat kell beszerezniük
6. a vizsgálatot megelőző előkészítés történhet abban az intézményben, ahol a gyermek tanulmányait végezte, ahol az iskola védőnő a pályaválasztást segítette, és erről dokumentációval rendelkezik;
7. a Védőnő Tanács javaslata, hogy a 8. osztályban elvégzett védőnői szűrővizsgálatról szóló igazolást mutassa be a tanuló a fogadó intézmény iskolaorvosának így nem szükséges a védőnői szűrést újra elvégezni.
8. Az egészségügyi törvény szabályozza az egészségügyi dokumentációval kapcsolatos követendő magatartást, amely szerint az egészségügyi dolgozót titoktartási kötelezettség terheli.

9. Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény értelmében az egészségügyi személyzet jogosult a dokumentációt kezelni, egészségügyi hálózaton belül továbbítani.

Indoklás:

A csökkenő gyermeklétszám és a "minőségi" munkaerőigény iránti növekvő kereslet miatt is indokolt a szakképzések előtti hatékonyabb szűrési - tanácsadási rendszer kialakítása, mely erre speciálisan felkészült, naprakész ismeretekkel rendelkező foglalkozás egészségügyi szakember közreműködését igényli.

A jelenlegi gyakorlat szerint a gyermek előzetes szakmai alkalmassági vizsgálata a megjelölt szakterületeknek megfelelően akár 5-6 intézetben is megtörténik, különböző szakmai szempontok szerint. Ez a gyermeket, szülőt és az iskolaorvost és a jelenlévő védőnőt is megterheli.

A jelen gyakorlaton változtatni szükséges.

Az előzetes pályaalkalmassági szűrést már az általános iskola 8. osztály elején indokolt elvégezni, hogy legyen idő a megalapozott döntésre felkészülni mind a családoknak, mind az oktató intézménynek.

Mivel 8. osztályban az iskolavédőnő által elvégzett és dokumentált szűrés történik, azaz a szűrési dokumentációval rendelkező gyermeket - a párhuzamos vizsgálatok elkerülése érdekében - nem szükséges ismételtén védőnői előszűrésben részesíteni az alkalmassági vizsgálatok során, a védőnői szűrési dokumentációt a gyermek bemutatja minden megjelölt iskolában.

Álláspontunk, hogy a párhuzamos vizsgálatok elkerülése érdekében a megelőző szakmai alkalmassági vizsgálatok szakképzési centrumokhoz telepített központi alkalmassági vizsgálatként legyenek a jövőben megszervezve, biztosítva ezáltal a speciálisan képzett szakorvost és asszisztenciát. Ennek hiányában az egyes képzőhelyeken a 8. osztályban elvégzett szűrési lelet tartalmazza a védőnői kompetenciába tartozó szűrés kötelező elemeit.

A megváltoztatandó gyakorlat megalapozásához figyelembe vehetők a jelenleg működő és hatékony modellek (pl. Miskolcon működő MIEFI, mely komplex, egészségneveléssel, tudatformálással egybekötött rendszerben végzi a vizsgálatokat - mely népegészségügyi szempontból kiemelt jelentőségű.)

Javasoljuk, városi, regionális szakmai alkalmasságot elbíráló Budapesten kívüli rendelés felállítására, ahol akár a mostani szakképző iskolát ellátó orvosok váltásban végezhetnék ezt a feladatot.

Az egészségügyi törvény a dokumentáció tekintetében eddig is titoktartási kötelezettséget írt elő az egészségügyi személyzet számára, ebben a kérdésben a GDPR nem jelent további kötelezettséget.

Budapest, 2019. 05. 09.

Egészségügyi Szakmai Kollégium
Védőnő Tagozat Tanácsa